

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ร่วมกับการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยได้กำหนดกระบวนการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสำรวจ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) พื้นที่ศึกษา รวมถึงการประเมินศักยภาพชุมชนในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วย 1) บริบทเชิงพื้นที่ 2) บริบทเชิงการท่องเที่ยว 3) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4) ศักยภาพของชุมชนในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ประชาชนในชุมชนทั่วไป รวมถึงการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง เจ้าอาวาส ผู้อำนวยการโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการในเป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และนำไปเป็นแนวทางที่จะพัฒนาในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับการตรวจเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากนั้น ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research/PAR) เช่น เทคนิค AIC เทคนิคการประเมินสถานะชนบทอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal / PRA) เทคนิค SWOT Analysis เทคนิคการประชุมกลุ่มย่อย (focus group discussion) เทคนิคการทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) การระดมสมอง (Brain Storming) รวมถึงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ (Training) การศึกษาดูงาน (Educational Tour) การฝึกปฏิบัติจริง เป็นต้น โดยดำเนินงานตามขั้นตอนและ

กระบวนการจัดการความรู้ตามแบบจำลองปลาทุ (Tuna Model) ใน 3 องค์ประกอบคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (KV = Knowledge Vision) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS = Knowledge Sharing) และการประมวลองค์ความรู้เพื่อให้เกิดชุดความรู้ (KA = Knowledge Assets) ซึ่งจะร่วมกันพัฒนาและกำหนดรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเพื่อตอบปัญหาการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประเมินผล โดยขั้นตอนนี้จะเป็นการวิจัยเชิงประเมินผล (Evaluation Research) เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้พัฒนาและกำหนดขึ้นในชุมชนนำร่องนั้น มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับพื้นที่และสภาพชุมชนหรือไม่ โดยการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ยังมี การประเมินความพึงพอใจของสมาชิกแกนนำชุมชนต่อรูปแบบการจัดการความรู้ดังกล่าว เพื่อตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่ 3 จากนั้น สรุปผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ออกมาเป็นรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ต้นแบบ) ที่ผ่านการปรับปรุงและแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทชุมชนให้มากที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับกลุ่มผู้ที่มีความคุ้นเคยและมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อร่วมสำรวจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นรายบุคคล จำนวน 12 ท่าน

1.2 ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งข้อมูลของพื้นที่ ข้อมูลของชุมชนในพื้นที่ รวมถึงศักยภาพของชุมชน ซึ่งได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่เป็นทางการ เช่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขาธิการองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) หัวหน้าคณะกรรมการอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นต้น และผู้นำชุมชนท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำกลุ่มอาชีพต่างๆ ผู้นำกลุ่มสตรี ผู้นำกลุ่มอาวุโส ผู้นำด้านศาสนา (พระภิกษุ/ฆราวาส) ผู้นำกลุ่มเยาวชน ผู้นำทางการศึกษา ผู้นำทางภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน และหมอชาวบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นรายบุคคลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ละเอียดครบถ้วนและตรงประเด็น

2. สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมชนที่เป็นตัวแทนในกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งกลุ่มแกนนำดังกล่าวจะต้องเป็นตัวแทนของคนทุกกลุ่มในชุมชนตำบลศาลาลอย ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ หรือปราชญ์ชาวบ้าน หัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน และสมาชิกทั่วไปในหมู่บ้าน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ร่วมกับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องร่วมมือกับชาวบ้านเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งผู้วิจัยถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในชุมชนแห่งนี้ และต้องอยู่ในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเช่นกัน) โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่าง

3. สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ซึ่งประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินผลและรับรองรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีคุณสมบัติเป็นบุคคลที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดใน 3 ด้านได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ จำนวน 1 ท่านผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม จำนวน 1 ท่าน รวมทั้งหมด 3 ท่าน

3.2 สมาชิกกลุ่มแกนนำชุมชนที่เป็นตัวแทนในกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ 2)

เครื่องมือการวิจัย

1. สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งมีเครื่องมือการวิจัยคือ

1.1 แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบประเมินโดยการประยุกต์ใช้แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2548: 5/12-5/21) เนื่องจากมีการกำหนดตัวชี้วัดหรือมีเกณฑ์มาตรฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

1.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ ทั้งบริบทเชิงพื้นที่และบริบทเชิงการท่องเที่ยว รวมถึงศักยภาพของชุมชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) เป็นรายบุคคลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.3 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

1.4 สมุดจดบันทึกที่ผู้วิจัยใช้สำหรับการบันทึกข้อมูล ที่ได้จากการสำรวจ สังเกต และ สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล เพื่อบันทึกข้อสังเกตและการวิเคราะห์ของผู้วิจัยเองในแต่ละครั้ง

1.5 อุปกรณ์บันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และแผนที่ สำหรับการบันทึกข้อมูลและ เหตุการณ์ที่สำคัญ เพื่อนำมาใช้ประกอบการทำความเข้าใจและการวิเคราะห์ข้อมูล

2. สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยมีเครื่องมือการวิจัยคือ

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research/PAR) ในกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เน้นการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและคำตอบการวิจัยที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับพื้นที่หรือ สภาพชุมชนมากที่สุด โดยมีการผสมผสานการใช้เทคนิคในกระบวนการพัฒนาหลายวิธี เช่น เทคนิค AIC เพื่อค้นหาความต้องการ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงจุดยืนของชุมชนในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชน เทคนิคการประเมินสถานะชนบทอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal/PRA) ในการวิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน เทคนิค SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์ สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมของชุมชน อันจะทำให้ทราบจุดอ่อน-จุดแข็งของชุมชน เทคนิคการประชุม กลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เทคนิคการทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เทคนิคการระดม สมอ (Brain Storming) รวมถึงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ (Training) การศึกษาดูงาน (Educational Tour) และการฝึกปฏิบัติจริง เป็นต้น ส่วนกระบวนการดำเนินการจัดการ ความรู้นี้ จะดำเนินงานตามแบบจำลองปลาทู (Tuna Model) ใน 3 องค์ประกอบคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (KV = Knowledge Vision) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS = Knowledge Sharing) และการประมวลองค์ ความรู้เพื่อให้เกิดชุมชนความรู้ (KA = Knowledge Assets) ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยมีอุปกรณ์บันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพและแผนที่ สำหรับการบันทึกข้อมูลและ เหตุการณ์ที่สำคัญ เพื่อนำมาใช้ประกอบการทำความเข้าใจและการวิเคราะห์ข้อมูล

3. สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

3.1 แบบประเมินและรับรองรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ สมเหตุสมผลและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการความรู้ดังกล่าว ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะคำถาม ทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด ที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อประเมินความพึงพอใจของสมาชิกแกนนำชุมชนต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะคำถามทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด ที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การทดสอบเครื่องมือ

1. ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงต้องมีการตีความและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในข้อมูลที่ได้มา กล่าวคือ ควรตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลกับการตีความของผู้วิจัย เกี่ยวกับความเป็นจริงระดับต่างๆ กับความคิดของผู้ให้ข้อมูลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาต่างๆ ของข้อมูล ทั้งการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) นอกจากนี้ข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ประกอบการวิจัยและการตีความเรื่องราวต่างๆ ต้องผ่านการตรวจสอบเป็นระยะๆ ทุกขั้นตอน

2. ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ต้องมีการตรวจสอบเครื่องมือ 2 ด้าน คือ

2.1 การทดสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการตรวจสอบแบบสอบถามให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาหรือประเด็นที่ต้องการวัด จากนั้นตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ถูกต้องสมบูรณ์

2.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำทดลองทดสอบ (Pre-test) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจริงจำนวน 30 คน จากนั้นจะนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125) โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป จึงจะสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในพื้นที่ศึกษาต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือในนามคณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ไปยังผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานท้องถิ่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งรายละเอียดและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ของผู้วิจัย นอกจากนี้ มีการจดบันทึก บันทึกเทปและมีการถ่ายภาพประกอบเป็นหลักฐานตลอดกระบวนการพัฒนา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยผู้วิจัยจะทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจตรงกันและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน หลังจากผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อความถูกต้องและครบสมบูรณ์อีกครั้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ประกอบ เพื่อวิเคราะห์ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างไร ตรงกับการให้ข้อมูลหรือไม่ เพียงใด

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

1. ข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระอย่างมีระบบที่อิงกรอบแนวคิดและทฤษฎี โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

1.1 การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ซึ่งหมายถึงการเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจ ทำให้เข้าใจง่าย สรุ่ยย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมได้มาลงรหัส ทดสอบแนวคิด รวมเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นหมวดหมู่หรือเป็นส่วนๆ เขียนข้อสรุปชั่วคราว ทำให้เกิดความชัดเจนเป็นพวก เป็นประเภท เป็นรูปแบบ หาจุดที่น่าสนใจและปรับลดเพิ่มหาข้อมูลใหม่จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปที่น่าพอใจ

1.2 การแสดงข้อมูล (Data Display) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการจัดการเลือกเฟ้นสรรหา ตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกตคำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือ การกระทำของผู้ให้ข้อมูล นำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราวเสนอไว้ เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่า อะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ และสรุปผลต่อไป

1.3 การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อยๆ ในช่วงแรกๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุป การวิจัยในช่วงสุดท้าย การพัฒนาข้อสรุปย่อยๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่ๆ เรื่อยๆ ขึ้นไปนี้เป็นก้าวของการพัฒนาทฤษฎีจากสภาพเฉพาะไปสู่ข้อสรุปทั่วไป (Generalized) เป็นกระบวนการของการประมวลความคิดอันเกิดจากข้อมูลรูปธรรมนามไปสู่รูปแบบที่เป็นนามธรรมที่เป็นทฤษฎี (Ground theory) ตามวิธีการแบบอุปนัย (induction) และเพื่อให้บทสรุปมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งในขณะที่เขียนรายงานกับข้อมูลนาม เพื่อยืนยันผลสรุปวิจัย ด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า การนำผลสรุปวิจัยตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบความแตกต่างหรือคล้ายคลึงของความคิดคนในกับคนนอก

2. ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะมีการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ 2) ตรวจและลงรหัส (Coding From) ในแบบสอบถามทุกข้อ 3) นำข้อมูลที่ตรวจและลงรหัสแล้วไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงเรียงและวิเคราะห์เชิงบรรยาย เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในการนำเสนอจะมีการใช้รูปภาพประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงผลออกเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และบรรยายข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล